

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЕКОЛОГІЯ»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Екологія» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Екологія» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено впродовж 2020-2021 навч. року за двома анкетами: «якість освітньої програми» та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за *анкетой для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми* **7 респондентів (здобувачів 1 курсу)**, що склало **46,7%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» за ОПП «Екологія». Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Екологія» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Екологія»
(у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	85,7	14,3	0	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	71,4	28,6	0	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	57,1	42,9	0	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	85,7	14,3	0	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	71,4	28,6	0	0	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	85,7	14,3	0	0	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	71,4	28,6	0	0	0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	85,7	14,3	0	0	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	57,1	42,9	0	0	0
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	71,4	28,6	0	0	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	100	0	0	0	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	42,9	57,1	0	0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	71,4	28,6	0	0	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ	85,7	14,3	0	0	0
15	Доброзичливе ставлення співробітників деканату	85,7	14,3	0	0	0
16	Доброзичливе ставлення співробітників кафедри	57,1	42,9	0	0	0
17	Доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки	85,7	14,3	0	0	0

Вищі бали (максимальний відсоток за балом «5») здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах» (100%).

Менші бали (мінімальний відсоток за балом 5) здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «доступність графіків освітнього процесу та розкладів» (42,9%) та по 57,1% - «відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям», «обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)», «доброзичливе ставлення співробітників кафедри».

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Екологія» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	1 М курс	74,8	25,2	0	0	0

Інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні, не надійшло.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2020-2021 навч. року за ОПП «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за 26 критеріями в 1 семестрі та 23 критеріями в 2 семестрі.

Аналіз **130 анкет за перший семестр** (таблиця 3) та **48 анкет за другий семестр** (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **71-90%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		86,6	9,9	3,0	0,1	0,4
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	87,7	9,2	2,3	0	0,8
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	85,4	11,5	2,3	0	0,8
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	86,2	10	3,1	0,8	0
4	Слідкує за реакцією аудиторії	87,7	9,2	3,1	0	0
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	86,9	10	3,1	0	0
6	Володіє високою культурою мовлення	87,7	9,2	2,3	0,8	0
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	86,2	10	3,8	0	0
8	Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	86,2	10	3,1	0	0,8
9	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	87,7	8,5	3,1	0	0,8

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
10	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП	86,9	10	3,1	0	0
11	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	86,2	10,0	3,1	0	0,8
12	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	85,4	10	3,8	0	0,8
13	Ефективність організації дистанційного навчання	86,2	10,8	3,1	0	0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		88,0	8,3	3,1	0,3	0,3
1	Проявляє професійну ерудицію	86,9	10	3,1	0	0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	87,7	8,5	3,8	0	0
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	88,5	7,7	3,1	0,8	0
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	88,5	7,7	3,1	0	0,8
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	88,5	7,7	2,3	0,8	0,8
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		88,5	7,8	3,1	0,5	0,2
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	88,5	8,5	3,1	0	0
2	Пунктуальність, організованість	90	6,9	3,1	0	0
3	Вимогливість, наполегливість	88,5	6,9	4,6	0	0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	87,7	8,5	3,8	0	0
5	Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	87,7	7,7	3,1	0,8	0,8
6	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	87,7	7,7	2,3	1,5	0,8
7	Охайність, зовнішній вигляд	89,2	7,7	2,3	0,8	0
8	Доброчесність	88,5	8,5	2,3	0,8	0

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в 1 семестрі 2020-2021 навч. року оцінені найвищими балами (максимальні відсотки за балом 5) в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «слідкує за реакцією аудиторії», «Володіє високою культурою мовлення», «використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «наводить науково-обґрунтовані аргументи», «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «пунктуальність, організованість», «охайність, зовнішній вигляд».

Меншими балами (мінімальні відсотки за балом 5) в I розділі оцінені критерії: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в II розділі – «проявляє професійну ерудицію»; в III розділі – «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти», «зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ по з	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		68,4	30,5	1,1	0	0
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	81,3	18,8	0	0	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти	60,4	39,6	0	0	0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	66,7	33,3	0	0	0
4	Слідкує за реакцією аудиторії	70,8	29,2	0	0	0
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	68,8	31,3	0	0	0
6	Використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)	60,4	37,5	2,1	0	0
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	66,7	31,3	2,1	0	0
8	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	72,9	25,0	2,1	0	0
9	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	64,6	33,3	2,1	0	0
10	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	66,7	31,3	2,1	0	0
11	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	72,9	25,0	2,1	0	0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		67,9	32,1	0	0	0
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перекладання заліку/екзамену та інше	70,8	29,2	0	0	0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	62,5	37,5	0	0	0
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	68,8	31,3	0	0	0
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	70,8	29,2	0	0	0
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	66,7	33,3	0	0	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		67,0	32,1	0,9	0	0
1	Доброзичливість і тактовність, толерантність	62,5	37,5	0	0	0
2	Пунктуальність, організованість	70,8	27,1	2,1	0	0
3	Вимогливість, наполегливість	64,6	35,4	0	0	0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	66,7	31,3	2,1	0	0
5	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	56,3	43,8	0	0	0
6	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	72,9	25,0	2,1	0	0
7	Доброчесність	75,0	25,0	0	0	0

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в 2 семестрі 2020-2021 навч. року найвищими балами (максимальні відсотки за балом 5) оцінені в I розділі

«Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)», «використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)»; в II розділі **«Теоретичний рівень занять»** - «викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше», «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в III розділі **«Ставлення до здобувачів вищої освіти»** - «доступність та легкість зв'язку з викладачем», «доброчесність».

Меншими балами (мінімальні відсотки за балом 5) в I розділі оцінені критерії: «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти», «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни» та «використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «доброзичливість і тактовність, толерантність», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін **2 семестру 2020-2021 навч. року в 38** анкетах, де надані відповіді, залишені тільки позитивні.

Рекомендацій щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів не надійшли.

Висновки

Необхідно зазначити, що у загальному підсумку, рівень забезпеченості комплексу показників, які формують загальний показник якості ОПП свідчать про високий рівень її впровадження, 85,7 % від загального числа респондентів оцінили даний показник найвищим балом, який відповідає оцінці «5». До числа пріоритетних показників, відзначених здобувачами увійшли:

- актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі;
- прозорість та чесність оцінювання знань;
- спрямованість дисциплін на майбутню професію;
- залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах;
- якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ
- доброзичливе ставлення співробітників деканату та співробітників бібліотеки.

Менші бали (мінімальний відсоток за балом 5) здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «доступність графіків освітнього процесу та розкладів» (42,9%) та по 57,1% - «відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям», «обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти

(кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)», «доброзичливе ставлення співробітників кафедри».

Для підвищення відсотку задоволеності за даними критеріями пропонується:

- кураторам академічних груп інформувати здобувачів вищої освіти про розміщення розкладу навчального процесу в створених чатах месенджерів та обов'язково робити запит на зворотну відповідь для врегулювання будь-яких незрозумілих здобувачам моментів;

- гаранту освітньої програми під час зустрічей зі здобувачами доводити до їх відома кількість освітніх компонентів та кредитів, передбачених на кожен навчальний семестр;

- викладачам, своєчасно розміщувати на освітньому порталі ТДАТУ робочі програми навчальних дисциплін і яких чітко зазначено розподіл годин на аудиторне навантаження та виконання самостійної роботи, а також перелік програмних результатів навчання, загальних та фахових компетентностей, які формує у здобувачів даний освітній компонент;

- врахувати пропозиції здобувачів-магістрів по створенню комфортного доброзичливого середовища в рамках впровадження студоцентрованого освітнього процесу.

У відповідності до аналізу якості викладання навчальних дисциплін та з метою покращення їх методичного, теоретичного та особистісного ставлення до впровадження освітнього компоненту з боку викладачів необхідно врахувати наступні пропозиції:

- логічно-послідовно структурувати навчальний матеріал при аудиторному викладанні та при розміщенні відповідних матеріалів та освітньому порталі; наголошувати здобувачам на місцезрештуванні робочої програми в якій наведена послідовність тем та критерії оцінювання різних видів робіт;

- при формуванні навчальних матеріалів виокремлювати ключові моменти, термінологічні поняття з використанням різних кольорів, підкреслень або шрифтів;

- впроваджувати інтерактивні методи при викладанні дисциплін для підвищення рівня зацікавленості та сприйняття матеріалу; наводити конкретні приклади, які базуються на останніх наукових розробках та методиках;

- в контексті студоцентрованого підходу формувати персональний фасилітований підхід до здобувачів вищої освіти, який базується на принципах прозорого оцінювання, доброзичливості, тактовності, толерантності, справедливості, дотриманні принципів академічної доброчесності, формуванні мотивації та зацікавленості у студентів тощо.

З метою підвищення рівня викладацької майстерності та професійної діяльності викладачам, залученим до впровадження освітнього процесу за ОПП «Екологія» радиться відвідувати професійні тренінги, семінари, курси підвищення кваліфікації, організовані спеціальними установами та організаціями, які ініціюються в рамках

діяльності «Вищої школи педагогічної майстерності» ТДАТУ, а також розміщених у вільному доступі в мережі інтернет на спеціалізованих платформах та освітніх хабах.

Гарант ОПП «Екологія»
за другим (магістерським)
рівнем освіти, д.б.н., проф.



Анатолій ВОЛОХ

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент



Радміла СКЛЯР